

GOGA

Jesús Carrasco
Zemlja, po kateri stopamo

Posvěčeno Raquel

I

Danes me je sredi noči zbudil hrup. Ni bilo Iosifovo smrčanje; on je takrat, kako nenavadno zanj, spal ob meni napol pogreznjen v volneno vzmetnico. Vztrajala sem leže, pogled sem upirala v bukove tramove, ki podpirajo streho, in močno stiskala rjuhe, da bi v njih našla nekakšno trdnost, a mi je lan, nežen, kakršen je, ni mogel dati. Kar nekaj časa sem mirovala z zakrčenimi rameni in stisnjenimi pestmi. Želela sem si vnovič jasno slišati hrup, da bi ga lahko pripisala kakšni izmed naših živali in tako, pomirjena, spet zaspala. A razen vetra, ki je stresal veje velike črnike, nisem zaznala ničesar, in tedaj se je stari mit o vsiljivcu z očmi, izvotljenimi od pohlepa, nenadoma zažrl v moje drobovje in se ga začel pollaščati.

Avgust je, drsna okenska krila so dvignjena do vrha, dišeča in topla sapica ziblje zavese. Te poplesujejo tako očarljivo, da se v obdobjih svoje nespečnosti naslonim na posteljni naslon in jih uročena gledam, kako valovijo kot nežne zastavice. Vdihavam vonjave, ki jih prinaša vetrič in ki na trenutke zamenjajo postane vonje sobe. Prihajajo v valovih, tako kot morje na obrežju počasi odlaga ostanke ladje, ki je doživela brodolom. Spomladi vse preglasi cvet pomarančevca, sploh ko se zvečeri. Nekaj dni prej nam drevo vedno pošlje kurirja. Ob še zmeraj svežih dneh nas

nekaj bežnih kapelj iznenada obvesti, da je bilo nekje v okolici življenje poklicano k prepородu.

Z zaprtimi očmi in pestmi, polnimi tkanine, sem se poskušala osredotočiti na zunanjo temo. Predstavljala sem si, kako stopim na verando, dvignjeno nad dehtečo trato, ki obdaja hišo, in preusmerim pozornost k vhodu, tja, kjer se parcela izteka v dolino. V daljavi migetajo plinske svetilke vasi, ki se je kot galapaška želva vzpela na grajsko pobočje. V mislih se spustim po lesenih stopnicah in naredim nekaj korakov po vlažni travi do železne ograje, ki varuje vrt na spodnji terasi. Ne slišim ničesar, niti rezkega šumenja suhih koruznih listov.

Zavijem proti hiši, da bi prečesala še zadnji del posesti. V cvetličnih lončkih, pritrjenih na balustrado verande, rastejo neopredeljive cvetice. Nad njimi z nadstreška visi alarmni zvonec, njegova vrv se jih skoraj dotika. Na levi strani hiše raste velika črnika, okroglo in mogočno bitje, katere krošnja rine v nadstrešek. Na drugi strani, med hišo in potjo, je majhen hlev z rešetkastimi linami in opečnato streho. Ni slišati niti kobile, ki znotraj s svojimi podkva-mi praska po skrilstih tleh. Prav tako ni slišati Kaiserja, našega psa; a to je bilo za pričakovati, saj gre nedvomno za najbolj leno žival, kar si jo lahko predstavljamo. »Za čuvanje posesti bi si morali omisliti kokoš,« mi je nekoč dejal poštar. »Celo golovratka je bolj strašna.« Jaz sem se njegovi domisllici morda nasmehnila, zagotovo pa sem mu pritrdila, da bi le čim prej odšel.

Kot kaže se nekakšen ris ali morda volk že nekaj tednov klati okrog vasi in je, tako vsaj pravijo, ubil že nekaj gosi in par jagenjčkov. To mi je povedal doktor Sneit v

garnizijski lekarni, ko sem šla zadnjič do gradu po zdravila za Iosifa. Medtem ko sem spravljala stekleničke v svojo bisago, je vstal, na hitro ošvrknil hrbtišča svoje knjižnice, nato pa izvlekel atlas o iberski favni in mi to žival tudi pokazal. Na sliki so mojo pozornost pritegnili zalizci, ki so viseli z obeh strani gobca, ter špičasta ušesa. »Čopiči,« je dejal zdravnik, ko je šel s prstom po tem delu ilustracije. »Lahko bi bil tudi volk ali lisjak,« je dejal. »Iskati morate ekskreme, najbolje v bližini hiše. Ko jih najdete, jih prebrskajte in pogledajte, ali je v njih veliko dlak.« Tako ideja o iskanju iztrebkov kot tista o brskanju po njih se mi je v tistem hipu zdela odvrtna, a potem, že na poti domov, sem našla blato in se nisem mogla upreti skušnjavi, da bi ga s palico malo premešala. To mi sploh ni bilo neprijetno. Smrdelo je po zajcu, in sodeč po videzu bi rekla, da se te živali hranijo izključno z dlako.

Vstala sem in prižgala svetilko, ki jo imam na nočni omarici. Nagnjena nad okensko polico sem premikala luč z ene strani na drugo, da bi izsledila žival, a sem takoj ugotovila, da je polna luna močnejša od moje svetilke, tako da sem jo ugasnila. Kakorkoli že, nikjer ni bilo ničesar nenavadnega. Živali v hlevu so mirovale, jaz pa sem pustila, da mi topel vetrič, ki se dviga iz doline, boža obraz. Polna luna je oblake, ki so se zadržali nad oddaljeno ravnino, barvala čudno rumeno. Zaprla sem naoknice in se vrnila v posteljo. Ko sem spet skušala zaspati in znova strmela v strop, me je prešinilo, da v tem delu države bukve sploh ne rastejo.

2

Prvič ga zagledam nekega poznega jutra, ko se ukvarjam s krvomočnicami. Gube njegove jakne se vrivajo med bele letvice ograje, ki vodi na vrt, naravnost pred mano. Iosif počiva v gugalniku ob meni, čeprav je reči, da počiva, nekako odveč, saj v resnici ves dan preživi leže: v postelji, v naslanjaču v dnevni sobi, ob lepem vremenu pa tudi tu, na verandi. Primem ga za komolec, on pa se z drobnimi koraki pusti odvesti z enega mesta na drugega, kot ustrezljiv pes. Bolezen ga je spremenila v medel izraz tistega, kar je bil. Človek, ki je poveljeval divizijam, razpolagal z življenji drugih mož, oblegal mesta ter hladnokrvno ubijal sovražnike in upornike. Sprašujem se, ali bodo njegovi stari nasprotniki, tisti, ki si jih je podjarmil in jih spremenil v podložnike njegovega veličanstva, ohranili stari bes, s katerim so se, o tem ni dvoma, predali temu človeku, v čigar senci sem živela in čigar senca je zdaj tudi vse, kar diham. Njegov um deluje v odsekih: lahko je dva tedna tiho in s povešeno glavo, nezmožen samostojno vstati, celo podela se v hlače, nakar nenadoma oživi in se obvlada. V teh obvladanih obdobjih, ki trajajo nedoločen čas, se vključi v vsakdanje življenje tako celostno, da se zdi, kot da ga nikoli ne bi zapustil. A nato spet nazaduje in se vede kot kakšen muhast pacient. Če sva v kuhinji in me opazuje, kako režem zelenjavo, zahteva, da jo narežem na

velike kose, in mi že stotič pojasnjuje, da mu je všeč, če čuti, kaj je. »Nočem pirejev, ženska. Ti so za otroke, jaz pa nisem otrok.«

Včasih se njegova zavest prestavi v preteklost, nago-varja me, kot da bi bila del njegovih spominov; kliče me »komandant Schultz« ali pa »rožica moja«, v vojaškem ali osladnem tonu, odvisno od situacije. Čudno je predvsem to, da me nikoli v življenju, niti takrat, ko sva bila zaročena, ni klical tako: »rožica moja«. Lahko bi se reklo, da v razpokah njegovih možganov oživljajo stara hrepenjenja ali pa spomini na drugo žensko, žensko, do katere je, o tem ni dvoma, čutil poželenje med svojimi dolgimi odsotnostmi, v času, ko so si ekspedicije sledile druga za drugo in se je zdelo, da bo Imperij zavzel ves planet.

Na srečo me že več let ni obiskal tisti moški, zaradi katerega so se tresli temelji mojega sveta. Kako se je razbesnel, kadar mali Thomas ni pravilno sklanjal ali kadar je prišel umazan z vrta. Zgrabil ga je za uhelj, potegnil navzgor in fanta skoraj dvignil. Tresel ga je, in ni bilo redko, da je mali dobil klofuto ali pa z lesenim ravnilom po prstih. Rotila sem ga, naj ga pusti, da je vendarle še otrok, on pa se je obrnil k meni in me utopil s kalnostjo svojega pogleda; pogleda nekoga, ki je pil, dokler ni nasitil svoje prekipjavajoče moške krvi. Pogled, ob spominu na katerega se še vedno stresem in sledi katerega so še vedno vidne na dnu njegovih oči.

»Prekleti črv,« rečem ob pogledu na luknjasta stebila. Nemogoče jih je iztrebiti, in vsako leto moram izrjavati ogromno svojih rastlin ter jih za hišo zažgati, saj je to edini način, da nadloga ne prizadene zdravih primerkov.

Primem jih za steblo, potegnem v stran in jih tako izvlečem iz cvetličnega lončka. Temna zemlja pade na tla, vedno sveža in dobro sprijeta zemlja v obliki gobastih kep, ki si jih poneseš k nosu, da bi se opijanila z njihovim vonjem.

Dvignem glavo, da bi se zazrla v širno obzorje *Tierre de Barros*, zagledam pa njegovo temno jakno, kako se vriva med bele palice ograje, kako umazana vdira na našo posest. Kaiser se mu približa z notranje strani ograje in ga z zanimanjem ovohava.

Ne da bi z moškega odmaknila pogled, vstanem, počasi stopim nazaj proti hišnim vratom in vzamem puško, ki visi v sprejemnici. Če želim doseči torbico z naboji, moram stopiti na prste. Če bi bila grožnja res huda, če bi bil na mestu tega berača kakšen tat, ki bi želel vdreti v hišo, ga ne bi imela časa prepoditi. A ne smem si privoščiti, da bi bila nabita puška na dosegu Iosifovih rok. Ne še enkrat.

Med vstavljanjem nabojev v cev se mi tresejo prsti. Zaprem orožje, se spustim po stopnicah in stopam proti njemu. Na določeni razdalji se ustavim, močno oprem puško ob ramo in samo upam, da imam opraviti z zmedenim pijancem, za soočenje s katerim bo dovolj navadna puška.

»Ne morete biti tukaj,« mu rečem. »To je privatna posest.« Ne odgovori, še zgane se ne. Ne obrne glave, da bi me pogledal. S te strani ograje lahko vidim le njegovo zmršeno in umazano tême. Čakam. Kaiser porine smrček med lesene letvice in rine vanj kot prijaznejša različica čedalje bolj nepotrpežljive cevi moje puške. Nekoliko se mu približam, ga dvakrat butnem s puškinim kopitom in se umaknem. Še vedno je negiben, in za trenutek se mi zdi,

da je mrtev. Postrani se umikam proti vratcem, ki vodijo na vrt. Rada bi se nagnila čez ograjo, a pri tem ohranila varno razdaljo. Gre za suhega moškega, oblečenega v jakno, ki sem jo nekje že videla, in črne hlače. Naslonjen je na ograjo, noge ima stegnjene, glavo povešeno, roke, obrnjene z dlanmi navzgor, pa mu počivajo na stegnih. Ob njem je nekakšen kovček, na njem pa rjav klobuk. Ni videti kot klatež niti kot pijanec; če zaradi sedenja na tleh ne bi bil ves prašen, bi tako oblečen lahko vstopil kamorkoli.

»Oditu morate,« vztrajam z orožjem v rokah, in tedaj res obrne glavo proti meni, a še vedno ne vstane. Čeljust ima posejano z redkimi belimi dlakami. Srajca ob njegovem vratu je porumenela, jakna mu je prevelika.

»Ne bom vam dala denarja.« Kaiser se je že ulegel zraven njega, stisnil se je ob njegove ledvice, enako neuporaben kot kos mokrega smodnika.

Odgovora ne dobim.

3

Kljub vročini jeva na verandi, česar sicer nikoli ne počneva. Puška je naslonjena na balustrado, vedno pri roki, v mošnjičku je za polno pest nabojev. V tem letnem času navadno kosiva v kuhinji, v zadnjem delu hiše. Tam so okna zaradi hrastovih vej vedno v senci.

Posadim ga na čelo mize in mu serviram hrano. Ta je vedno lahka, brez večjih vplivov lokalne gastronomije, čeprav včasih, ko mi vrtnar ponudi kakšen ulov, skuham eno od tistih redkih jedi, ki sem se jih naučila pripraviti: riž z mandlji. Iosifov najljubši je bil vedno tisti s prepelico, a odkar je bolan, težko pride do mesa med koščicami, jaz pa mu v tem hipu nisem pripravljena drobiti hrane.

Ko pojeva, Iosif, zvit v zaobljenem naslonjalu gugalnika, zaspi. Iz ust se mu cedi slina, ki se mi je, tako kot tudi mnogih drugih reči, ne mudi več brisati. Ne da bi moškega spustila z oči, se spustim po stopnicah in stresem ostanke hrane v posodo za psa, ki, ko vidi, da prihajam, vstane, se pretegne in srečen odskaklja proti svoji hrani. Moški se cel dan ni premaknil, ni si slekel niti jakne, in domnevam, da se mora takole oblečen pod avgustovskim soncem močno potiti.

Ko tako stojim, Kaiser pa ob mojih nogah brska po skledi in lomi kosti med svojimi zobmi, se vprašam, zakaj ne pozvonim. Zakaj ne obvestim garnizije. Nemudoma

bi prišla patrolja in ga odpeljala. Izginili bi po tej poti in moškega ne bi nikoli več videla. Če slučajno služi v kakšni vaški hiši, bodo pozvali njegovega gospodarja, naj ga prevzame na žandarmeriji. Še prej ga bo pretepel vojaški rabelj, pozneje, že doma, pa se bo njegov gospodar odločil, kaj bo s takšnim uporniškim služabnikom. Tako je bilo od nekdaj, vsaj v tej koloniji.

Če bo res nujno, ga lahko ubijem tudi jaz. Ob najmanjši gesti, če bo denimo nagnil glavo nad špice ograje, bom segla po puško in mu odpihnila glavo. Strel bo predramil vojake, ki bodo prišli in me vprašali, kaj se je zgodilo. Dovolj bo, če jim povem, da je ta moški poskušal vdreti na posest ali da je grozil meni ali Iosifu, in bo stvar rešena. Privezali ga bodo na konja in ga odpeljali. Nič lažjega kot to. A potem bom jaz rabila dneve, morda celo tedne, da bom lahko spet spala. Moški so tisti, ki se morajo ukvarjati s temi ljudmi. Oni so tisti, ki vejo, kdaj je treba streljati in zakaj. Me smo jim preprosto sledile do sem. Tisoče kilometrov stran od domovine, do tega kotička eksotičnega juga, ki smo ga spremenili v prijeten in živobarven kraj našega umika.

Ves večer presedim; malo šivam, malo pa samo zrem proti ograji. Puška je še vedno na svojem mestu, opominja me, da negibnost moškega še ne pomeni njegove neškodljivosti. Iosif ob meni mrmra neko melodijo. Medlo različico neke stare polke, ki je bila zelo popularna v časih naše mladosti. A v tej dementni izvedbi je ne bi prepoznal niti njen lasten avtor.

Lahko vztraja na svojem mestu, vendar ne večno. Če se ni odločil ravno umreti, bo v nekem trenutku moral

vstati, da bi pil, jedel, da bi šel na potrebo. Če bom le dovolj časa čakala, ga bom videla vstati. Potem bo morda odšel ali pa bo, nasprotno, s stisnjenimi zobmi in napetimi žilami na sencih planil proti nama. Takrat bom odvrгла svoje šivanje in vstajajoč pograbila puško. Ravno prav časa bom imela, da jo bom dvignila k rami in z zaprtimi očmi pritisnila na petelina. Sledilo bo nekaj sekund zbežanosti in temè, dokler se bučanje v mojih ušesih ne bo poleglo ali dokler ne bom zbrala poguma, da odprem oči in si ogledam sklepni prizor.

4

Pozno zvečer mu prinesem pladenj z enolončnico, kruhom in kozarcem vode. Brez pribora. Pladenj pustim na določeni razdalji, na stopnici, ki se spušča na vrt, kjer moje vrtnine, obdane z oljkami in smokvami, lovijo sončno svetlobo.

»Pojejte, kolikor želite, in odidite,« mu rečem. »Ne drznite si prestopiti ograje, sicer bom streljala.«

Dim od mesa se vije nad stopnicami. Tišina je naklonjena skrivnostim, in ta moški me s svojo skrivnostnostjo draži, na neki način pa tudi izziva. Omejuje moje možnosti, me zaničuje. Morda pa le ne razume, kaj mu govorim. Če bi bil tat, bi že spraznil hišo, in ne jaz ne Iosif se mu ne bi mogla upreti. Tudi Kaiser – tako ubogljiv, tako lačen človeških dlani – ne. Če bi prišel po hrano, bi prosil zanjo. Od tam, kjer je, bi me opozoril nase, ponesel bi si prste k ustom in pomigal z njimi. Ne glede na to, ali prihaja iz vasi ali pa je pripešal iz *La Parre*, je praktično nemogoče, da med potjo ne bi naletel na kakšno patroljo.

»Ne morete ostati tukaj. Vdrli ste na našo zemljo.« Tedaj se moški z vsem telesom obrne in me prvič pogleda, a njegov pogled ne seže više od mojega popka. Stopim par korakov nazaj, prekrižam roke. Zaščitim se.

Ob tem času in s te razdalje ne razločim njegovih potez. A tudi če bi bilo dovolj svetlo, bi bilo nemogoče

interpretirati tako nizek pogled. V tej poziciji vztraja, dokler se, verjetno zdolgočasen, ne vrne v položaj, v katerem je bil ves dan. Za hip pomislim, da se bo spet pogreznil v svojo letargijo, a nenadoma se z rokami opre ob prašna tla in počasi začenja vstajati. Stopim še malo nazaj. Puška počiva daleč stran, ob balustradi, s cevjo, uprto v prve zvezde.

Ne grozi mi, ne skriva se, ne nameni mi niti najmanjše sovražne geste. Nasprotno, zdi se, kot da bi se nenadoma, kar tako iz nič, želel razkriti. Srednje visok je, temnolas, sključen – kdove, ali od starosti ali po urah sedenja ob ograji. Eden od krajev njegove srajce mu štrli iz hlač. Gleda proti meni, a ne mene. Po vsem obrazu ima brazgotine. Kot da bi ga kakšen otrok porezal z nekim ostrim predmetom. Ima temne in zamaknjene oči, ki merijo hišo za mojim hrbtom in se lepijo na njene oblike.

Strese si prah s hlač, si popravi srajco, obleče jakno, zapne gumbe in se obrne. Presenečena ga gledam, kako stopa ob beli ograji, a ne v smeri vrat, ki vodijo na cesto, temveč proti stopnicam, ki se spuščajo na vrt. Gre mimo pladnja s hrano, stopi med gredice, se ob nižjem zidu spusti navzdol, kjer se v nižavi izgubi med oljkami. Kar nekaj časa mirujem, obdana s petjem čričkov in škržatov, in skušam pustiti mršavi figuri, ki je dan preživela naslonjena na ograjo, da zapusti moje misli, a se to ne zgodi.

5

Tri dni pozneje, ko se vrnem s svojega jahalnega sprehoda, so vrata priprta. Trudim se, da bi videla, kaj se dogaja za zidom, a mandljevci, ki stojijo ob poti, ovirajo razgled po posesti. Vidim streho nad verando, travnik okrog nje in nekatere dele vrta. Z enim ušesom prisluškujem v smeri hiše, a ne zmorem razločiti zvokov, ki bi lahko prihajali iz notranjosti bivališča.

Dokler ne pridem do stopnic, ne morem potegniti za zvonec. Obrnem se, in čeprav me jasen razgled na grad ne pomirja, mi vendarle ponuja izhod. Vajeti povlečem v eno smer in Bird se na ukaz žval napol obrne. Z jahalnim bičem jo spodbodem, da bi pospešila korak, a na skrilsti poti, ki vodi navzdol, podkve kar drsijo, in pazljiva žival prilagodi svoje gibe, da ne bi padla. Tako napredujem počasneje, kot pa če bi šla peš. Razjaham, primem žival za uzdo in jo vlečem, a mi ne uspe pospešiti hoje. Diham čedalje bolj tesnobno. Tisti, ki je vstopil na posest, lahko prav zdaj napada Iosifa, brska po škatlah, uničuje spomine, se z umazanimi rokami dotika mojih zapisov.

Ustavim se. Garnizija, zdaj tako oddaljena. V takšnih trenutkih se vedno znova sprašujem, zakaj sva si morala ustvariti najin dom tukaj, tako odmaknjeno od vasi in gradu. Zakaj sem zvelkla Iosifa na to pobočje, namesto da bi sledila nasvetom prvega konzula, ko naju je obvestil,

da se lahko naseliva v eni od starinskih hiš na koncu ulice Nueva. Dal nama je zemljevid, ki ga hranim v pisalni mizi in ki ga v tem trenutku vsiljivec morda tepta. »Generalštab je odločil, da imajo častniki, ki so se pri priključitvi Španije posebej izkazali, prednost pri izbiri vaše hiše po lastni želji.« Nato je seznam imen določal prednostni vrstni red, in Iosif je bil med prvimi.

Bird privežem k mandljevcu in se po poti tiho vzpnem do zidu, na katerega se naslonim, da bi se lahko razgledala po posesti. Čutim, kako se mi naboji, ki jih hranim v križu, zažirajo v trebuh. Razen žuborenja vode in valovanja smokvinih vej ne opazim ničesar nenavadnega. Še naprej se vzpenjam, varuje me parapet, dokler se mi ne odpre razgled na zadnji del hiše. Okna so zaprta, o Kaiserju in o kokoših niti sledu. Vrnem se k vratom v upanju, da tisti, ki jih je pustil odprta, ni nihče drug kot norec, ki sem ga pred dnevi našla tu. Od vseh mogočih napadalcev se mi zdi najmanj nevaren. Iz za vogala pride pes in prečka travnik v smeri vrta. Sledim mu s pogledom, dokler se ne ustavi in se poleg moškega zvije v klobčič. Moški kleči ob paradižnikih. Miruje, z rokami oprt ob tla.

Pretilhotapim se skozi priprta vrata in se spustim po pobočju, a pri tem pozabim na pesek, ki ga pokriva, in malo manjka, da bi mi spodrsnilo; v mislih že iščem naboje in snemam puško s stene.

Na verandi les škrta pod mojimi živčnimi nogami. Kar od tam, ne da bi umaknila pogled z mesta, kjer je moški, tipam po notranji steni, in ko zatipam orožje, ga za naramnico dvignem. Iz mošnje izvlečem naboj, odprem puško, in čeprav sem prisegla, da je doma nikoli več ne

bom imela nabite, zdaj zrem v medel lesk medeninastega roba tulca, ki drsi v cev. Šele tedaj se spomnim na Iosifa, ki me pozorno opazuje s svojega mirnega gugalnika. Zobe ima stisnjene, senca napeta. Pravi mu pankrt, sin izprijenke. Na dnu njegovih oči se nabira mulj, a v njegovih zenicah žari lovski pohlep po krvi. Pogled usmerim proti vrtu in zaprem puško. V rokah začutim suh tlesk varnostnega zatiča. Jasen in trden zvok, ki mi vliva zaupanje, ki mi tako manjka. Podolgovato jeklo cevi bodo moja usta, stisnjen smodnik – moj krik.

»Ne bom več ponavljala, da ste na privatni posesti. Če takoj zdaj ne odidete, bom sprožila.«

Moški ne trzne. Močno stisnem leseno grlo puške, prst čaka na petelinu. Zelo dobro vem, da, razen če me bo res napadel, ne bom streljala vanj. A njegova neodzivnost me spravlja v obup. Ne pogleda me, ne trzne mu niti ena sama mišica, ne kaže niti najmanjšega strahu – ne pred staro in mršavo žensko, temveč pred nabitim in muhastim orožjem. Pred puško v rokah nekoga, ki je z njo streljal le sive gosi in fazane, ki so jih s tal skoraj vedno splašili kričeči gonjači. »Kakšne sorte žganje pijejo ti ljudje? Zakaj so videti tako apatični? Kje je njihovo dostojanstvo?« se sprašujem.

Odločim se, da ga še enkrat nagovorim. Opozorila ga bom na imuniteto, ki jo uživam na lastni posesti – ker je bil Iosif pač eden od polkovnikov, ki so za Imperij osvojili to ozemlje, in zaradi položaja, ki ga imam v tej koloniji tudi sama. Že ga hočem opozoriti, a tedaj me prešine, da njegova drža pravzaprav ne predstavlja nikakršne groznje. Roke ima zarite v gredico. Te njegove roke z zavihanimi

rokavi spominjajo na poganjke, njegov vrat pa na staro in nagubano deblo vinske trte. Glavo drži pokonci. Oči ima široko odprte in izgubljene. Zdi se, kot da ga modrikasta plast, ki jih prekriva, ločuje ne le od podob stvari, ki jih gleda, temveč od sveta kot takšnega. Bitje, odtujeno ali izgubljeno v kdove kakšnih spominih.

Kleče pred gredico je s svojimi rokami premešal zemljo, razkril je vlago na dnu, ta zaklad, iz katerega poganjajo napeti sadeži. Njegova bradica je umazana od vlažne zemlje, kot da bi se z njo pogostil. Tamle je, v tišini pred menoj, z rokami, potopljenimi v tla.

6

Nekaj dni je že od tega, kar sem mu dovolila ostati, in ti dnevi so kopija istega: leži med gredicami, opoldan, ko ga ne kanele ne smokve ne varujejo več pred soncem, vstane, pride z vrta in sede pod črniko. Pozneje, že ponoči, pa se vrne med gredice in spet leže, kot da bi si moral odpočiti od tisočletne utrujenosti.

Kaiser se je odločil, da bo hlad hiše in najino družbo zamenjal za družbo tega moškega. Večino dneva je naslonjen nanj, oživi in vstane le, ko sliši, da stresam ostanke v njegovo posodico. To majceno pasje navdušenje je edino, kar zdaj na videz ločuje njuni življenji. Te poletne dneve neskončne izčrpanosti.

Jutra preživljava v hiši in večere na terasi, pretvarja se, da se ni nič spremenilo, da na najinem vrtu ne živi tujec. Šivam ali berem oziroma to vsaj poskušam, čeprav se v resnici ubijam z razmišljanjem o njem, ki me bega in intrigira obenem. Tu in tam se približam ograji, da bi ugotovila, ali je še vedno tam, tako kot se vsake toliko ozrem proti Iosifu. In ko ga vidim, kako na ta ekstravaganтен način zavzema najin prostor, se sprašujem, zakaj sem mu sploh pustila ostati, čeprav, če smo natančni, ni šlo za izrecno privolitev.

Kakorkoli že, ne bi bilo prvič, da bi se pijani domačin privlekel do naše posesti. Opijajo se v vinski kleti na

ulici Badajoz, in včasih, kadar ne najdejo poti do svoje hiše, zatavajo med griče. Edini namen njihovega pitja je pijanost. V njihovih srečanjih ni ničesar plemenitega, le alkohol najslabše vrste, ki ga lokajo kot vodo. Kakšno življenje morajo imeti, da niso sposobni omejevati svoje požrešnosti? In kaj nam to pove o njihovih gospodarjih? Res niso sposobni nadzirati svojih služabnikov? Spomnim se dojilje, ki je dojila Thomasa, in kar predstavljam si, kako zastruplja najinega otroka s svojim s tropinovcem obogatenim mlekom. A kaj sploh lahko rečem jaz, ki sem tolikokrat opazila, kako je ženska, ki redno prihaja sem iz vasi, da bi pomila hišo in oprala perilo, brskala po lončku s kovanci? Njena bližina mi je enako neprijetna kot bližina večine domačinov, s katerimi sem imela opravka: s postopači, vulgarneži, zahojenci. Pa vrtnar – kolikokrat sem mu morala dati denar za novo orodje? Kaj bi bilo iz teh ljudi brez nas?

7

Zajtrk mu navadno nesem zgodaj, še pred svitom. Previdno se spustim po stopnicah in prečkam travnik, z nadpladnja gledam v tla, da se v temi ne bi spotaknila. Odprem vratca, pladenj odložim na kamnit zid, in šele ko preverim, kje je, odidem. Ko se pretegne, že veliko pozneje, je kava mrzla kot kruh, ki mu ga vsak dan popečem. Enkrat sem razmišljala o možnosti, da bi se prilagodila njegovemu urniku. Nimam obveznosti, ki bi mi to preprečevale, a raje ne bi srečevala njegovega izvotljenega pogleda. Čeprav se mi njegova prisotnost zdi praktično nenevarna, misel na to, da je tukaj, brenči v moji zavesti od prvega dne, ko se je prikazal.

A danes, ko pridem, ga ni med gredicami. Prehodim stezice na vrtu, njegova obrobja in prostor med sadnim drevjem vse do robid, a ga ne najdem. Olajšano zavzdihnem, misleč, da je vsega konec. Da se je končno naveličal viseti tukaj in je šel svojo pot in se je stvar uredila, ne da bi se morala jaz kakorkoli odločiti. Na poti nazaj v hišo čutim, kako izsušena trava že začenja hrustati pod mojimi stopali; odkar se je pojavil ta moški, se z njo sploh ne ukvarjam. Že več dni je ne zalivam in ne režem, razmišljam, kaj neki bom napletla vrtnarju, ko bo naslednjic prišel kosit in urejat vrt. Ko vstopam v hišo, ga zagledam, kako sedi, naslonjen na hrastovo deblo, kjer je očitno preživel noč.

Napotim se proti drevesu in nekaj korakov pred moškim odložim pladenj na travo, nakar odidem po prstih, tako kot sem vsak večer odhajala iz spalnice po uspavanju Thomasa. A že takoj na začetku mojega oddaljevanja moški dvigne glavo in jo obrača v vse smeri, kot da bi iskal komarja, ki mu kroži okrog las. Oddaljim se par korakov in se pokrijem z ruto. Moški tedaj vstane in počasi odkoraka proti vrtu. Jaz v pričakovanju obmirujem, gledam ga, ko se oddaljuje. Na sredi poti se moški ustavi, se obrne proti meni in vztraja v tem položaju, dokler končno ne stopim za njim.

Trenutek ob vrtu zame pomeni trenutek, ko se je njegovo življenje začelo odvijati nazaj. Vzame pest zemlje, si jo ponese k nosu, vdihne in ob tem pripre oči, kot da bi okušal vino. Njegov izraz je mešanica osredotočenosti in ekstaze. Tudi sama v cvetličnih lončkih iščem vlažne vonje, ostanke strohnelega lesa, mineralne žile. Ritme neke skrite melodije, ki mi pripovedujejo o vlagi, konsistenci in strukturi zemlje.

Njegova pripoved je zmedena in njegov govor nerazločen. Vsake toliko v pripoved vrine kakšno našo besedo, kar me le še bolj zmede. Kaže proti dnu doline, našteva mesta v vasi, izgovarja imena. Pravi »Corredera« in tudi »Guindas«, in to izgovarja jecljaje, grize si ustnice in sunkovito stresa s glavo. Nato se umiri in njegova glava se spet povesi na prsi, kot glava nekoga, ki ga je strl sram.

Pol dopoldneva preživi v spuščanju nepovezanih besed, ki letijo na vse strani. Včasih splete kakšen stavek, a na splošno izgovarja enozložnice, in kar nekaj ur poslušanja je potrebnih, da se bizarna pripoved tega moškega in

moje slutnje srečajo. Ugotovim, da je v njih neka zgodba, naglo vstanem in krenem proti hiši. Iz nje se vrnem s svojim zvezkom in svinčnikom. Od tega trenutka naprej bom ure in ure presedela ob njem, pozorna bom na ustnice tega moškega, za katerega se zdi, da živi sam, daleč od prisotnosti te ženske, ki ga zmedena opazuje.

Ponoči, po tem, ko Iosifa spravim v posteljo, pregledam zapiske, ki sem jih naredila čez dan: posamične besede, stavki, v katerih se njegov jezik meša z mojim, zabeležke o kakšni kretnji ter tu in tam celo kakšna okorna risba. Čutim, da je vsaka zabeležka nekakšen steber pod tega mostu, in ne da bi sploh slutila domet svojega dejanja, vzamem v roke pero in skušam ponovno zgraditi ta most in zapišem, da ga zbudi motor, ki rjove kot kakšen železen in trdoglav maček, in da tla, ob katera se opira, vibrirajo. Da ima razbolelo telo in da je omotičen in da ima na eni strani glave zaradi strjene krvi sprijete lase. Plasti prašne svetlobe prodirajo skozi špranje prostora, v katerem se je znašel, a skoraj ne more razločiti oblik, razlitih po tleh, niti njihovih utrujenih gibov. Zunaj, na drugi strani desk, se nekaj vojakov pogovarja. Nad njegovo glavo, nedaleč stran, se sliši bitje zvonov. To so zvoki brez posebnega ritma, ki ne kličejo k maši ali k pogrebu, prav tako ne pomenijo alarma. Kot da bi se kakšni ministranti obešali na zvoniške vrvi.

8

Zbudijo me nekakšni železni udarci. Svetloba, ki vdira skozi odprto okno, že razsvetljuje vso sobo. Iosif spi ob meni. Na pisalni mizi ležijo papirji od včerajšnje noči. Razmetani so, črnilo stoji kar na njih in tudi sušilo ni na svojem mestu. Vstanem, se ogrnem z ruto in odhitim ven. Na vratih hleva srečam vrtnarja z delovnim orodjem. Pozdravim ga z vljudnostjo, ki ni primerna za najin odnos, in čeprav želim dajati vtis, da je vse normalno, je že to, da se pojavim tukaj in mu izrekam dobrodošlico, sólo po sebi anomalija, za katero nobeden od naju ne ve, kako naj se z njo sooči.

Po daljšem uvodu – o vročem dnevu, ki se pripravlja, o košeničicah – mu naposled le povem, da sem se odločila, da naslednje tri tedne ne bom rabila njegovih uslug. Da bi bila rada jaz tista, ki po tolikih letih pozornega opazovanja končno prevzame odgovornost. Medtem ko mu to govorim, moški dvigne eno obrv in glavo narahlo nagne nazaj, kot da bi se umikal od mene. Ko končam, mi začne pripovedovati o količini dela, ki ga zahteva vrt poleti, ob tem pa me premerja od zgoraj navzdol, kot da bi me hotel spomniti, da sem že gospa v letih in da mi kot takšni ta opravila ne pristojijo. S težko motiko bom morala rahljati zemljo, da bom tako spustila vodo med gredice, tako močno bom morala privezovati kanele, da